

(สำเนา)

ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน

พ.ศ. 2526

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย วางข้อบังคับว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2526"

ข้อ 2 ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้นายอำเภอแต่งตั้งคณะที่ปรึกษาคณะกรรมการหมู่บ้านประกอบด้วยกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิในเขตหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในระดับตำบลหรือหมู่บ้าน ประธานหรือหัวหน้ากลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ปลัดอำเภอซึ่งรับผิดชอบตำบลนั้น ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้านหรือตำบลนั้นหนึ่งคน และบุคคลอื่นใดที่คณะกรรมการหมู่บ้านเห็นสมควร

ข้อ 4 ที่ปรึกษาคณะกรรมการหมู่บ้านพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุหนึ่งเหตุใด ดังต่อไปนี้

- (1) ตาย
- (2) ได้รับอนุญาตจากนายอำเภอให้ลาออก
- (3) พ้นจากหน้าที่หรือย้ายไปดำรงตำแหน่งอื่น ซึ่งทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับหมู่บ้านได้

(4) นายอำเภอสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อตำแหน่งที่ปรึกษาคณะกรรมการหมู่บ้านว่างลง ให้นายอำเภอท้องที่พิจารณาแต่งตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการหมู่บ้าน แทนตำแหน่งที่ว่าง

ข้อ 5 ให้คณะกรรมการหมู่บ้านมีหน้าที่เสนอข้อแนะนำและให้คำปรึกษาต่อผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับกิจการทางปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร กิจการเกี่ยวกับความอาญาและความแพ่ง การพัฒนาหมู่บ้านและส่งเสริมอาชีพรวมทั้งการพัฒนาที่ดิน การคลัง การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม การสวัสดิการและสังคม และกิจการอื่น ๆ ที่คณะกรรมการหมู่บ้านพิจารณาเห็นว่าจำเป็น

ข้อ 6 ให้คณะกรรมการหมู่บ้านประชุมกันไม่น้อยกว่าเดือนละสองครั้ง การกำหนดวันประชุมให้ประธานคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้กำหนดและเรียกประชุม

สถานที่สำหรับประชุม ให้ใช้สถานที่ที่คณะกรรมการหมู่บ้านเห็นสมควร

ข้อ 7 ให้คณะกรรมการหมู่บ้านเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิเป็นรองประธานคณะกรรมการหมู่บ้านหนึ่งคน เป็นเลขานุการหนึ่งคน และเป็นผู้ช่วยเลขานุการหนึ่งคน

ถ้าประธานคณะกรรมการหมู่บ้านไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นประธานในที่ประชุม

ในกรณีที่ประธานคณะกรรมการหมู่บ้าน และรองประธานคณะกรรมการหมู่บ้านไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการหมู่บ้านที่มาประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุมครั้งนั้น

ข้อ 8 การประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน ให้กระทำโดยเปิดเผยและเปิดโอกาสให้ราษฎรเข้าฟังได้ เว้นแต่คณะกรรมการหมู่บ้านจะลงมติให้ประชุมลับ

ข้อ 9 ให้คณะกรรมการหมู่บ้านตั้งฝ่ายกิจการต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือปฏิบัติการกิจของคณะกรรมการหมู่บ้านในแต่ละสาขางานตามที่คณะกรรมการหมู่บ้านจะพิจารณาเห็นสมควร โดยปกติควรมีฝ่ายกิจการพัฒนาหมู่บ้านและส่งเสริมอาชีพ ฝ่ายกิจการการปกครองฝ่ายกิจการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ฝ่ายกิจการการคลัง ฝ่ายกิจการสาธารณสุข ฝ่ายกิจการศึกษาและวัฒนธรรม ฝ่ายกิจการสวัสดิการและสังคม หรือฝ่ายกิจการอื่นที่คณะกรรมการหมู่บ้านพิจารณาเห็นว่าจำเป็นและได้รับความเห็นชอบจากนายอำเภอแล้ว

ข้อ 10 ฝ่ายกิจการพัฒนาหมู่บ้านและส่งเสริมอาชีพ ประกอบด้วยบุคคลจำนวนห้าถึงเก้าคน โดยมีผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน เกษตรหมู่บ้าน และราษฎรซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านเลือกจากบุคคลที่มีสิทธิเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และความสนใจในกิจการปกครอง หรือ

ผู้นำท้องถิ่นในหมู่บ้านนั้น และให้ฝ่ายกิจการปกครอง เลือกบุคคลในฝ่ายเป็น เลขานุการหนึ่งคน

ให้มีปลัดอำเภอหนึ่งคน พัฒนาการหนึ่งคนและเจ้าหน้าที่ของเกษตรหนึ่งคน ซึ่งนายอำเภอ แต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาของฝ่าย

ฝ่ายกิจการพัฒนาหมู่บ้านและส่งเสริมอาชีพ มีหน้าที่เสนอขอแนะนำหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับการวางโครงการและแผนดำเนินงานพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ รวมทั้งงานพัฒนาที่ดินตามความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านนั้น เพื่อประกอบการจัดทำแผนพัฒนาตำบล การขอความช่วยเหลือจากหน่วยราชการองค์กร หรือเอกชนตามที่เห็นสมควร เพื่อปฏิบัติงานตามโครงการ และการแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องและอุปสรรคที่เกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้าน

ข้อ 11 ฝ่ายกิจการปกครอง ประกอบด้วยบุคคลจำนวนห้าถึงเก้าคน โดยมีผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองคนที่หนึ่ง และราษฎรซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้าน เลือกจากบุคคลที่มีสิทธิเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และความสนใจในกิจการปกครอง หรือผู้นำท้องถิ่น ในหมู่บ้านนั้น และให้ฝ่ายกิจการปกครอง เลือกบุคคลในฝ่ายเป็น เลขานุการหนึ่งคน

ให้มีปลัดอำเภอหนึ่งคนซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาของฝ่าย

ฝ่ายกิจการปกครอง มีหน้าที่เสนอขอแนะนำหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขราษฎร การดูแลหมู่บ้านให้เป็นไปตามกฎหมาย ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีและนโยบายส่วนรวมของชาติ การส่งเสริมให้ราษฎรในหมู่บ้านมีความสนใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และการปกครองท้องถิ่นรวมทั้งการส่งเสริมความสามัคคีของส่วนรวม

ข้อ 12 ฝ่ายกิจการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ประกอบด้วยบุคคลจำนวนห้าถึงเก้าคน โดยมีผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองคนที่สอง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบและราษฎรซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้าน เลือกจากบุคคลที่มีสิทธิเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และความสนใจในกิจการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย หรือผู้นำท้องถิ่นในหมู่บ้านนั้น และให้ฝ่ายกิจการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย เลือกบุคคลในฝ่ายเป็น เลขานุการหนึ่งคน

ให้มีปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบงานป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย หรือปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมการปกครอง สารวัตรใหญ่หรือสารวัตร สารวัตรปกครองป้องกัน และ

หัวหน้าสถานีตำรวจภูธรตำบลเป็นที่ปรึกษาของฝ่าย

ฝ่ายกิจการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย มีหน้าที่เสนอข้อแนะนำหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดหน่วยคุ้มครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้านรวมทั้งการจัดกำลังป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ข้อ 13 ฝ่ายกิจการการคลัง ประกอบด้วยบุคคลจำนวนห้าถึงเก้าคน โดยมีกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านเลือกเป็นประธาน และราษฎรซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านเลือกจากบุคคลที่มีสิทธิเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และความสนใจในกิจการการคลัง และให้ฝ่ายกิจการการคลังเลือกบุคคลในฝ่ายเป็นเลขานุการหนึ่งคน

ให้มีปลัดอำเภอหนึ่งคน พัฒนาการหนึ่งคน และเจ้าหน้าที่การเงินของส่วนราชการต่าง ๆ ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาของฝ่าย

ฝ่ายกิจการการคลัง มีหน้าที่เสนอข้อแนะนำหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับการคลังและทรัพย์สินของหมู่บ้าน

ข้อ 14 ฝ่ายกิจการสาธารณสุข ประกอบด้วยบุคคลจำนวนห้าถึงเก้าคน โดยมีกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้เลือกเป็นประธาน แพทย์ประจำตำบลซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านนั้น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และราษฎรซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านเลือกจากบุคคลที่มีสิทธิเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้และความสนใจในกิจการสาธารณสุข หรือผู้นำท้องถิ่น ในหมู่บ้านนั้นและให้ฝ่ายกิจการสาธารณสุขเลือกบุคคลในฝ่ายเป็นเลขานุการหนึ่งคน

ให้มีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยในหมู่บ้านหรือตำบลนั้นหนึ่งคน ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาของฝ่าย

ฝ่ายกิจการสาธารณสุข มีหน้าที่เสนอข้อแนะนำหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพอนามัย การป้องกันโรค การวางแผนครอบครัว และการสุขาภิบาล ตลอดจนการรักษาภาวะแวดล้อมของหมู่บ้านและป้องกันอันตรายอันเกิดจากภาวะแวดล้อมในหมู่บ้าน

ข้อ 15 ฝ่ายกิจการศึกษาและวัฒนธรรม ประกอบด้วยบุคคลจำนวนห้าถึงเก้าคน โดยมีกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้เลือกเป็นประธาน และราษฎรซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านเลือกจากบุคคลที่มีสิทธิเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และความ

สนใจในกิจการศึกษาและวัฒนธรรม พระสงฆ์ ผู้นำทางศาสนาอื่น ประธานกรรมการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา หรือผู้นำท้องถิ่น ในหมู่บ้านนั้นและให้ฝ่ายกิจการศึกษาและวัฒนธรรมเลือกบุคคลในฝ่ายเป็นเลขานุการหนึ่งคน

ให้มีผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติหนึ่งคน ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาของฝ่าย

ฝ่ายกิจการศึกษาและวัฒนธรรม มีหน้าที่เสนอข้อแนะนำหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษา การลูกเสือและกิจกรรมเยาวชนตลอดจนกิจกรรมที่เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา และการพักผ่อนหย่อนใจ

ข้อ 16 ฝ่ายกิจการสวัสดิการและสังคม ประกอบด้วยบุคคลจำนวนห้าถึงเก้าคน โดยมีการกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้เลือกเป็นประธาน และราษฎรซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านเลือกจากบุคคลที่มีสิทธิ เลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และความสนใจในกิจการสวัสดิการและสังคม หรือผู้นำท้องถิ่น ในหมู่บ้านนั้น และให้ฝ่ายกิจการสวัสดิการและสังคมเลือกบุคคลในฝ่ายเป็นเลขานุการหนึ่งคน

ให้มีปลัดอำเภอหนึ่งคน พัฒนาการหนึ่งคน ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาของฝ่าย

ฝ่ายกิจการสวัสดิการและสังคม มีหน้าที่เสนอข้อแนะนำหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับสวัสดิการของราษฎร และสงเคราะห์ ผู้ยากจนที่ไม่สามารถช่วยตนเองได้ หรือผู้ประสบภัยธรรมชาติ ตามความจำเป็น

ข้อ 17 ฝ่ายกิจการอื่น ประกอบด้วยบุคคลจำนวนห้าถึงเก้าคน โดยมีผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน และราษฎรซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านเลือกจากบุคคลที่มีสิทธิเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสนใจเกี่ยวกับกิจการของฝ่ายนั้น และให้ฝ่ายนั้นเลือกบุคคลในฝ่ายเป็นเลขานุการหนึ่งคน

ให้นายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้งที่ปรึกษาของฝ่าย

ฝ่ายกิจการอื่นมีหน้าที่เสนอข้อแนะนำหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับกิจการของฝ่ายนั้น

ข้อ 18 การดำเนินกิจการของฝ่ายต่าง ๆ อาจจัดตั้งกลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ กลุ่มอาชีพอื่น กลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มปฏิบัติงานอื่น เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ 19 บุคคลในฝ่ายพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุหนึ่งเหตุใดดังต่อไปนี้

(1) ตาย

(2) ได้รับอนุญาตจากประธานคณะกรรมการหมู่บ้านให้ลาออก

(3) คณะกรรมการหมู่บ้านมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง เพราะเห็นว่ามีประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่หมู่บ้าน มติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่ต่ำกว่าสองในสามของจำนวนคณะกรรมการหมู่บ้านทั้งหมด

(4) นายอำเภอสั่งให้พ้นจากตำแหน่งเมื่อสอบสวนแล้วปรากฏว่า บกพร่องในทางความประพฤติ หรือไม่มาประชุมสามครั้งติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ตามปกติได้ หรือขาดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ ยกเว้นคุณสมบัติการเป็นภิกษุ และการเป็นผู้นำทางศาสนาตาม ข้อ 15

(5) เมื่อฝ่ายถูกยุบหรือเลิกฝ่าย

ข้อ 20 การประชุมฝ่ายต่าง ๆ ให้นำเอาวิธีการประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 21 โครงการที่ริเริ่มหรือจัดทำขึ้นโดยฝ่ายต่าง ๆ ให้เสนอผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการหมู่บ้านก่อนทุกโครงการ

ข้อ 22 ให้นายอำเภอเป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านและฝ่ายต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมาย และระเบียบแบบแผนของทางราชการและมีอำนาจสั่งให้ดำเนินการให้ถูกต้องได้ เมื่อเห็นว่าจะเป็นผลเสียหายแก่ท้องที่หรือราชการ

ในกรณีที่นายอำเภอสอบสวนแล้วปรากฏว่า ฝ่ายกิจการใดปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตาม หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่นายอำเภออาจสั่งยุบฝ่ายกิจการนั้นได้

ในกรณีที่นายอำเภอได้สอบสวน หรือเมื่อคณะกรรมการหมู่บ้านได้เสนอความเห็นและนายอำเภอได้สอบสวนแล้ว เห็นว่าฝ่ายกิจการอื่นฝ่ายใดหมดความจำเป็น หรือปฏิบัติการอันอาจก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ท้องที่หรือราชการ นายอำเภออาจสั่งเลิกฝ่ายกิจการอื่นนั้นได้

ข้อ 23 เมื่อบุคคลในฝ่ายพ้นจากตำแหน่งตามข้อ 19 (1) (2) (3) หรือ (4) ให้คณะกรรมการหมู่บ้านดำเนินการเลือกบุคคลในฝ่ายซึ่งต้องเลือกตามข้อบังคับนี้แทนภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่บุคคลในฝ่ายพ้นจากตำแหน่ง

เมื่อนายอำเภอสัญยุบฝ่ายใด ให้คณะกรรมการหมู่บ้านดำเนินการเลือกบุคคลในฝ่ายซึ่ง
ต้องเลือกตามข้อบังคับนี้แทนภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่นายอำเภอสัญยุบ ระหว่างที่ฝ่ายถูกยุบให้
คณะกรรมการหมู่บ้านรับผิดชอบในการปฏิบัติงานแทนฝ่ายนั้น

ข้อ 24 ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทย รักษาการตามข้อบังคับนี้

ประกาศ ณ วันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2526

(ลงชื่อ) พลเอก สิทธิ จิรโรจน์

(สิทธิ จิรโรจน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(สำเนา)

ความมาก

ที่ นร 0203/14340

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. 10300

11 ตุลาคม 2526

เรื่อง การปรับปรุงรูปแบบหมู่บ้าน

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

อ้างถึง หนังสือที่ มท 0409/10556 ลงวันที่ 7 กันยายน 2526

ตามที่ได้ออกเรื่อง การปรับปรุงรูปแบบหมู่บ้าน ไปเพื่อดำเนินการ นั้น

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2526 ลงมติว่า

1. รับทราบผลการดำเนินงานปรับปรุงคณะกรรมการหมู่บ้านของกระทรวงมหาดไทย
2. ให้กระทรวง ทบวงกรม ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29

ธันวาคม 2524 เรื่อง การปรับปรุงรูปแบบหมู่บ้าน ซึ่งอนุมัติในหลักการให้มีคณะกรรมการหมู่บ้านเพียงคณะเดียวโดยเคร่งครัดวันแต่หมู่บ้าน อพบ. ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ. 2522 ให้คงเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

3. อนุมัติในหลักการให้นายอำเภอมืออำนาจแต่งตั้งข้าราชการและบุคคลอื่นใด ทุกสังกัดให้เป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการหมู่บ้านและที่ปรึกษาของฝ่ายกิจการต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของกระทรวงมหาดไทยได้โดย ขอให้คำนึงถึงข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติด้วยว่า

3.1 ผู้ที่จะเข้าร่วมเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการหมู่บ้าน และที่ปรึกษาของฝ่ายกิจการต่าง ๆ นอกเหนือจากผู้ที่เกี่ยวข้องแล้ว จะต้องมีความเต็มใจและอุทิศเวลาเพื่อการนี้

3.2 สำหรับที่เป็นข้าราชการ ควรได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าส่วนราชการนั้น ๆ ก่อนด้วย

4. ให้กระทรวงมหาดไทยรับข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้ไปพิจารณาด้วย ดังนี้